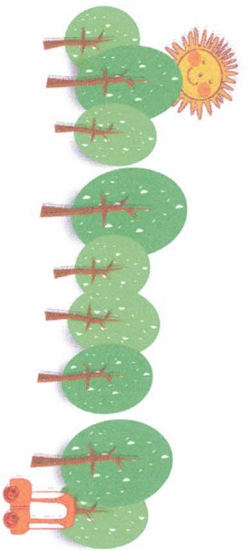

๒. หลักนิมธรรม คือ การพิจารณาทบทวนให้รอบคอบโดยคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็นภายในขอบเขตระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ในกรณีที่ถูกหมายกำหนดว่าความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องลงโทษปลดออก หรือปลดออก ดังนี้ กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นโล่ออก กรณีไหนควรกำหนดโทษเป็นปลดออก ควรใช้หลักนิมธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วย และทำงานองเดียวกันในกรณีความผิดไม่ร้ายแรง กรณีไหนจะควรลงโทษทัณฑ์ กักขัง หรือภาคทัณฑ์ และกรณีไหนจะควรลดหย่อนโทษ หรือลดโทษทัณฑ์ใช้หลักนิมธรรมเข้าประกอบการพิจารณาด้วย

๓. หลักความเป็นธรรม คือ การลงโทษจะต้องให้ระดับเสมอหน้ากัน ใครทำผิดก็จะต้องถูกลงโทษ ไม่มีข้อยกเว้น ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง การกระทำผิดอย่างเดียวกันในลักษณะ และพฤติการณ์คล้ายคลึงกัน ควรจะวางโทษเท่ากัน อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นคดีเดียวกันแต่มีความผิดต่างกัน ลักษณะพฤติการณ์ หรือเหตุผลซึ่งอาจใช้ดุลพินิจวางโทษหนักเบาแตกต่างกันตามควรแก่กรณีได้ โดยหาเหตุบางประการมาประกอบการพิจารณา เช่น

- **ลักษณะของการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะแห่งการ กระทำผิดเป็นการกระทำ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จะต้องวางโทษหนักออกจะถึงโล่ออกจากราชการ แต่บางกรณีพฤติการณ์หรือลักษณะการกระทำผิดไม่ถึงขั้นเป็นความผิดร้ายแรง ซึ่งอาจพิจารณาวางโทษ สถานเบา ลดหนักขึ้นตามสมควรแก่กรณี

- **ผลแห่งการกระทำผิด** ความผิดอย่างเดียวกัน อาจต้องวางโทษต่างกัน เพราะผลแห่งการกระทำผิด ทำให้เกิดความเสียหายมากน้อยต่างกัน

- **คุณภาพดี** ในความผิดอย่างเดียวกัน ผู้มีประวัติการทำงานดี ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน อาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ที่เคยทำความผิดมาแล้ว ผู้ทำผิดในเรื่องเดียวกัน ความที่พยายามแก้ไขบรรเทาผลร้ายอาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ไม่ตั้งใจแก้ไข เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่บกพร่องควบคุมผู้ต้องหาไม่เต็มที่ให้ผู้ต้องหาหลบหนี ในรายที่พยายามติดตามจับกุมผู้ต้องหาที่หลบหนีนายแพทย์ยามติดตามจับกุมผู้ต้องหาที่หลบหนีคืนมาได้ ควรจะได้รับโทษน้อยกว่าคนที่ไม่พยายามทำเช่นนั้น

- **การรู้หรือไม่รู้ว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด** ถ้าทำไปต่างๆ ที่รู้ว่ามีโทษหนักกว่าทำไปเพราะไม่รู้ว่ามีผิด

- **เหตุเบื้องหลังการกระทำผิด** การกระทำผิดเพราะความจำเป็นจำเป็นหรือเพราะถูกยั่วโทษะ อาจได้รับโทษน้อยกว่าผู้ทำผิดโดยสันดานชั่วร้าย บางที่การกระทำผิดอาจเกิดขึ้นเพราะระแวงจิต ซึ่งต้องใช้การรักษามากกว่าการลงโทษ

- **สภาพของผู้กระทำผิด** ในความผิดอย่างเดียวกันอาจกำหนดโทษต่างกันตามสภาพของผู้กระทำผิด ซึ่งอาจต้องพิจารณาโดยคำนึงถึง เพศ อายุ

แนวทางการลงโทษทางวินัย

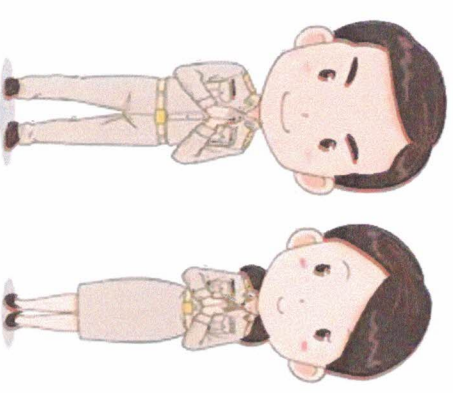

สำนักปลัด

งานบริหารงานบุคคล

โทร. ๐-๓๒๕๕-๗๓๖๖

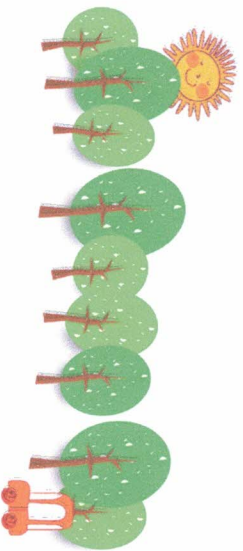
โทรสาร ๐๓๒๕๕-๗๓๖๖ ต่อ ๑๖

การดำเนินการทางวินัย

การพิจารณาความผิดและกำหนดโทษ คือ การพิจารณาวินิจฉัยว่า ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดวินัยในกรณีใด ตามมาตราใด และควรลงโทษในสถานใด หรือไม่ ทั้งนี้ เป็นกระบวนการที่จะต้องกระทำโดยผู้มอำนาจหน้าที่ในการพิจารณา โดยเฉพาะกฎหมายกำหนดไว้ การพิจารณาความผิด และกำหนดโทษกระทำ เมื่อแต่ทราบข้อเท็จจริงของเรื่องดังกล่าวหาโดยการสอบสวนที่จะพิจารณาความผิดและกำหนดโทษได้แล้ว ทั้งนี้ หากเป็นความผิดวินัย ซึ่งมีข้อกรณีความผิดที่ ปรากฏชัดแจ้ง จะต้องชี้แจงข้อเท็จจริงจากการสืบสวนหรือสอบสวน หากเป็นความผิดวินัยในกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง อาจได้ข้อเท็จจริงจากคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุด การสืบสวน การรายงาน หรือการรวบรวมข้อมูลแล้วแต่กรณี

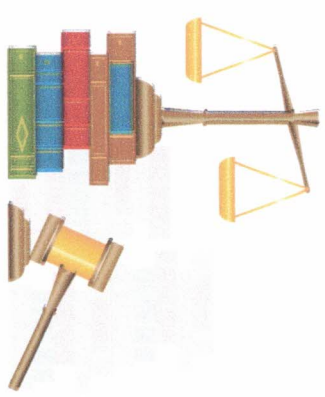
หลักการพิจารณาความผิด

ในการพิจารณาความผิด มีหลักที่ควรคำนึงอยู่ ๒ หลักคือ กล่าวคือ การที่จะถือว่า การกระทำอย่างใดเป็นความผิดทางวินัยนั้น ต้องมีบทกฎหมายบัญญัติว่า การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัย ถ้าไม่มีบทกฎหมายว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นความผิดทางวินัยก็ถือเป็น การกระทำผิดวินัย ทั้งนี้ การที่จะถือว่า การกระทำอย่างใดเป็นความผิดทางวินัยฐานใดนั้น ต้องพิจารณาให้เข้าองค์ประกอบของความผิดฐานนั้นทุกประการ ถ้าการผิดไม่ครบองค์ประกอบของความผิดฐานใดก็ไม่เป็นความผิดฐานนั้น ถ้าข้อเท็จจริงบ่งชี้เข้าองค์ประกอบของความผิดตามมาตราใด ก็ปรับบทเป็นความผิดไปตามมาตรานั้น และลงโทษไปตามความผิดนั้น

๒. หลักนิรโทษกรรม ได้แก่

การพิจารณาความผิดเป็นจริงและความถูกต้องเหมาะสมตามเหตุผลที่ควรจะเป็น เช่น ตามตัวอย่างดังกล่าวใน ข้อ ๑ ถ้าพิจารณาโดยใช้หลักนิรโทษกรรมด้วย ก่อนที่จะปรับบทความผิด และกำหนดโทษจะต้องคำนึงถึงความจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นในสภาพการณ์ เช่นนั้นว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่ด้วย ซึ่งการพิจารณาโดยคำนึงถึงความจริงเป็นจริงตามเหตุผลที่ควรจะเป็นนั้น ต้องอาศัยข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แวดล้อมประกอบ เช่น ดูว่าฐานะของเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นอย่างไร ถ้าฐานะยากจนมาก เงินขาดมือเสมอ ซึ่งหาไม่ถึงหลักเป็นประจำอย่างนั้นแม้เงิน ๑๐ บาท ๒๐ บาท ก็อาจฟังว่าเอาไปหมุนใช้ส่วนตัวก่อนได้ แต่ถ้าเป็นคนร่ำรวยฐานะดี มีเงินติดตัวอยู่เป็นจำนวนมากพันเสมอ อย่างนี้การที่เงินหลง ๒๐-๓๐ บาท เข้าไปบ่นอยู่ในกระเป๋าก็จะไม่น่าจะปรับบทส่วนตัวก็คงจะไม่ได้ประโยชน์แก่ตนเองอย่างใด ก็ไม่น่าจะปรับบทเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ เพราะขาดองค์ประกอบในข้อที่ว่า “เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้” และอาจต้องดูระยะเวลาที่เงินอยู่กับตัวด้วยว่านานเพียงใด ถ้าระยะเวลาเป็นเดือนๆ ก็อาจได้ประโยชน์ส่วนตัวในการที่มีเงินนั้นอยู่ในมือพอที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการได้

แต่ถ้าเงินอยู่ในมือเพียง ๒-๓ วัน แล้วนำมาส่งเอง โดยไม่ผิดบุ่งคับให้ต้องส่ง แม้เงินจะมาก ก็จะไม่ได้ประโยชน์อะไร การที่มีเงินนั้นอยู่ในมือ จึงขาดองค์ประกอบที่จะฟังว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ความผิดที่จะปรับบทลงจะเข้ากรณีเพียงไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ดังนั้น เป็นการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิรโทษกรรม และหลักนิรโทษกรรมประกอบกัน ซึ่งจะถูกต้องตามความเป็นจริง และเหมาะสมกว่าการพิจารณาโดยอาศัยหลักนิรโทษกรรมแต่เพียงอย่างเดียว

โทษตามกฎหมายกำหนด

๑. หลักนิรโทษกรรม คือ คำนึงถึงระดับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจแบ่งได้เป็น ๓ ระดับ คือ
  - (ก) ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องโทษสถานปล่อย หรือปลดออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะลดหย่อนก็ได้ แต่ลดลงต่ำกว่าปลดออกไม่ได้
  - (ข) ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จะต้องลงโทษทัณฑ์ภาคทัณฑ์หรือตัดเงินเดือน
  - (ค) ความผิดวินัยเล็กน้อย อาจวางโทษสถานภาคทัณฑ์ แต่ถ้าเป็นความผิดครั้งแรก และผู้บังคับบัญชาเห็นว่า มีเหตุอันควรลดโทษ จะลดโทษให้โดยวางกล่าวตักเตือน หรือให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือไว้ก่อนก็ได้